

רע"פ 4424/15 - בוריס צארניאק נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4424/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: בוריס צארניאק

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 11.6.2015, בע"פ 20783-02-15, שניתן על-ידי כב' השופטים: י' גריל; כ' סעב; ו-ש' ברלינר

בשם המבקש: עו"ד תמי אולמן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים: י' גריל; כ' סעב; ו-ש' ברלינר), בע"פ 20783-02-15, מיום 11.6.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט י' טורס), בת"פ 26098-11-11, מיום 15.5.2014.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן, ממנו עולה כי בעת היותו עובד ציבור בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, הוא קשר קשר עם מיכאל זינטי (להלן: זינטי), בשלוש הזדמנויות שונות, לפיו המבקש יערוך שינויים בפרטים מהותיים בתיקי הוצאה לפועל ישנים שהתנהלו בלשכת ההוצאה לפועל בחיפה, ויעביר תיקים אלו ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת, וזאת על מנת ליצור חובות ובעלי חובות "פיקטיביים". בהמשך, כך תכננו הקושרים, יוכלו זינטי ואחרים להגיש בקשות למימוש החובות, באופנים שונים, כבאי-כוחם, לכאורה, של בעלי החובות. כנטען בכתב האישום, בהתאם לתכנון בין הקושרים, שינה המבקש את פרטיהם של שלושה תיקי הוצאה לפועל בחיפה, והעבירם ללשכת ההוצאה לפועל בנצרת, תוך שהוא מוסר לזינטי את פרטי התיקים החדשים, על מנת שהאחרון יוכל לפתוח בהליכי גבייה של החובות "הפיקטיביים". בעשותו כן, חרג המבקש מסמכותו ומתפקידו, באשר פעולות אלה מחייבות החלטת רשם.

כתב האישום ייחס, אפוא, למבקש 3 עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע (להלן: עבירות קשירת הקשר), לפי סעיף 499(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); 3 עבירות של זיוף בידי עובד ציבור בנסיבות מחמירות (להלן: עבירות הזיוף), לפי סעיף 414 ו-421(2) לחוק העונשין; 3 עבירות של מרמה והפרת אמונים (להלן: עבירות המרמה), לפי סעיף 284 לחוק העונשין; ו-3 עבירות של שיבוש הליכי משפט (להלן: עבירות השיבוש), לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

3. בתשובה לכתב האישום, אישר המבקש כי ביצע את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, ואולם לטענתו הוא ביצעם מתוקף תפקידו כפקיד הוצאה לפועל, מבלי שהוא היה מודע לכך שתוכן התיקים כוזב. עוד טען המבקש, כי הוא לא היה מודע לכך שהשינויים, אותם ביצע, הינם בסמכות רשם בלבד, אלא שהוא סבר כי הוא רשאי לבצעם בעצמו.

4. לאחר ניהול משפט הוכחות, הרשיע בית משפט השלום את המבקש בכלל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, למעט בעבירות קשירת הקשר, מהן הוא זוכה מחמת הספק. בית משפט השלום קבע, כי המבקש ביצע שורה של פעולות חריגות, אותן לא ניתן להסביר, אלא אם היה מודע, או למצער חשד, כי הוא מבצע שינוי כוזב ושקרי של נתוני התיקים. מסקנה זו מתחדדת, כך נקבע, מהעובדה שהמבקש התבקש לבצע את שינויי הנתונים המהותיים, אך ורק באמצעות פנייה טלפונית מאת מאן דהוא, בלא שפנייה זו גובתה במסמך רשמי כלשהו, ו"פעולותיו של [המבקש], מרגע זה, מלמדות בבירור על כך שהיה מודע לכך שאין מדובר בבקשות תמימות" (ההדגשה במקור - א.ש.). בהתייחס לטענתו של המבקש, לפיה אי הבאתו של זינטי להעיד במשפטו מהווה מחדל חקירה, קבע בית משפט השלום, כי אמנם "זינטי הוא עד רלוונטי, וחסרונו כעד תביעה היה בולט", ואולם, אין במחדל זה כדי להביא, בנסיבות העניין, לזיכויו של המבקש. נקבע, בהקשר לכך, כי דבר לא מנע מן המבקש לזמן בעצמו את זינטי להעיד, והימנעותו מלעשות כן, מלמדת כי המבקש "לא סבר שתצמח לו תועלת מכך". אשר לעבירות הזיוף, קבע בית משפט השלום, כי מתחייבת המסקנה, לפיה המבקש "צפה ברמה גבוהה של הסתברות, שהשינוי השקרי שבביצע, אשר אינו משקף זכות אמיתית, יביא אדם לפעול על-פי השינוי הכוזב". בהמשך, ובהיעדר תשתית ראייתית מספקת להוכחת קיומו של תכנון משותף לביצוע המעשים על-ידי המבקש וזינטי, החליט בית משפט השלום לזכות את המבקש מעבירות קשירת הקשר. בהתייחס לעבירות המרמה, ובשים לב לכך ש"זיוף של מסמכים הקובעים זכויות וחובות משפטיות, בידי עובד הציבור, הינה פעולה שיש בה לפגוע בציבור", קבע בית משפט השלום כי התקיימו יסודותיהן של עבירות אלו. לבסוף, החליט בית משפט השלום להרשיע את המבקש גם בביצוע עבירות השיבוש, בקובעו כי המבקש "צפה ברמה קרובה לוודאי, כי רישום של חייבים כוזבים יביא לכדי עיוות דין".

5. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשיו של המבקש, עמד בית משפט השלום, תחילה, על חומרתם של המעשים,

בציינו, כי "כישלוננו של [המבקש] היה חמור וקשה. הוא מוטט לחלוטין את כל מנגנוני ההגנה של מערכת ההוצאה לפועל, שמטרתם שמירה על טוהר ההליך המשפטי ואמון הציבור במערכת המשפט". ביתר שאת אמורים הדברים, כך נקבע, "בשל העובדה כי [המעשים] בוצעו במהלך עבודתו, תוך מעילה באמון הציבור שניתן בו ותוך שימוש במידע וכלים שניתנו לו לצורך מילוי תפקידו כחוק". לאחר הדברים האלו, ובשים לב לרמת הענישה שהושתה במקרים דומים, קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה, לגבי כלל העבירות, ינוע בין 8 ל-24 חודשי מאסר, בצירוף קנס.

לצורך גזירת עונשו של המבקש בתוך המתחם שנקבע, נתן בית משפט השלום את דעתו להמלצת שירות המבחן להשית על המבקש עונש של של"צ, אך קבע כי אין מקום לקבל המלצה זו, "אם כי התרשמותו החיובית של שירות המבחן, הביאה למיתון עונש המאסר שיוטל על [המבקש]". בסופו של יום, דן בית משפט השלום את המבקש, ל-9 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו. עוד הטיל בית משפט השלום על המבקש 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר, אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע; וקנס כספי בסך 3,000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו.

6. המבקש לא השלים עם תוצאה זו, וערער עליה לבית המשפט המחוזי בחיפה. בפסק דין מפורט ומנומק, החליט בית המשפט המחוזי לדחות את ערעורו של המבקש, על שני חלקיו. בזו אחר זו, דחה בית המשפט המחוזי את טענות ההגנה שהעלה המבקש, ובכלל זאת, את טענתו בנוגע לתחולתה של ההגנה מן הצדק, ואת הטענה בדבר קיומם של מחדלי חקירה בעניינו של המבקש. בהתייחס להשגות המבקש על קביעות עובדתיות שנעשו על-ידי בית משפט השלום, קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום להתערב בכך. אשר לערעורו של המבקש על חומרת העונש, ציין בית המשפט המחוזי כי בדין הוטל על המבקש עונש חמור, לנוכח "הנזק הגדול שגורם עובד הציבור בתפקידו ובאמונו של הציבור".

הבקשה לרשות ערעור

7. בבקשה שלפני הבהיר המבקש, כי "לא יטען באשר לממצאים העובדתיים אשר נקבעו בעניינו", אלא לגבי הפרשנות המשפטית שניתנה לממצאים אלה, באשר "המחלוקת בין הצדדים היתה בעיקרה מחלוקת משפטית, ולא היתה לערכאת הדין יתרון על ערכאת הערעור" (ההדגשה במקור - א.ש.). לשיטתו של המבקש, לא ניתן לדעת בכמה תיקים נוספים, אשר אינם קשורים לזינטי, ביצע המבקש שינויים ללא החלטת רשם, ובכך יש כדי להקים ספק סביר בדבר מודעותו של המבקש לגבי פליליות המעשים בהם הורשע. עוד נטען, כי "גם בתיקים אחרים בהם זינטי שימש כבא-כוח הזוכה, [המבקש] ביצע שינויים של פרטי חייבים וזוכים ללא החלטת רשם", ו"לא ניתן לדעת אם אף הם בוצעו באמצעות מסמכים או על-ידי פנייה טלפונית של זינטי אל [המבקש]".

בהתייחס לחומרת העונש שהושת עליו, טוען המבקש, כי לא ניתן די משקל לנתונים הפועלים לזכותו, ובין היתר, למצבו הבריאותי ואבחונו כלוקה במחלקת הקרוהן; ולעובדה כי הוא זוכה מביצוען של עבירות קשירת הקשר. לגישתו של המבקש, הותרת עונש המאסר לריצוי מאחורי סורג וברח עשויה לגרום לכך ש"התא המשפחתי אשר הקים בארץ יעמוד בפני סכנת פירוק". המבקש הוסיף וטען, בהקשר זה, כי היה מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל עליו עונש של של"צ, וזאת במיוחד לנוכח "הפער הקיצוני", בין המלצת שירות המבחן לבין עונש המאסר שהושת עליו, בסופו של יום.

8. בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בפועל שהושת על המבקש, אליה אדרש בהמשך.

דין והכרעה

9. הלכה היא, כי בקשות רשות ערעור בפני בית משפט זה תתקבלנה במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל ורחבת היקף, החורגת מעניינם הקונקרטי של הצדדים לבקשה, או כאשר מתעורר חשש מפני עיוות דין או אי-צדק מהותי שנגרם למבקש (רע"פ 3998/15 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.2015) (להלן: עניין פלוני); רע"פ 4389/15 עואד נ' מדינת ישראל (28.6.2015); רע"פ 3503/15 ג'וזף נ' מדינת ישראל (28.6.2015)). לאחר שבחנתי את הבקשה לרשות ערעור שלפניי ואת צרופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי היא אינה עונה על אמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, ומטעם זה, כשלעצמו, דינה להידחות.

10. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש גם לגופו של עניין. לאחר שבחנתי את חומר הראיות, ואת הממצאים שנקבעו על בסיסו, מקובלים עליי קביעותיו ומסקנותיו של בית משפט השלום, ולא מצאתי כל הצדקה להתערב בהם. ואדגיש, כי אינני סבור כי יש בטענתו של המבקש בנוגע לתיקים הנוספים בהם פעל, כדי להקים ספק סביר בדבר מודעותו לגבי פליליות המעשים שבוצעו על-ידו בתיקים, אשר שימשו בסיס להרשעתו.

11. אשר להשגותיו של המבקש על חומרת העונש, ראוי להזכיר כי, ככלל, טעם זה אינו מצדיק מתן רשות ערעור, זולת במקרים בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות (עניין פלוני; רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015); רע"פ 2945/15 אבו חנין נ' מדינת ישראל (3.5.2015)). במקרה שלפנינו, העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומידתי, והוא הולם את מדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות. ראוי לזכור, כי עונשו של המבקש נקבע, בסופו של יום, בסמוך לרף התחתון של מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית משפט השלום.

עוד רואה אני להדגיש, כי עבירות הנעשות בידי עובדי ציבור, בדגש על עבירות של מרמה והפרת אמונים, פוגעות בצורה קשה באמון הציבור בעובדי המגזר הציבורי, ועל מנת למגרן מצוה בית המשפט לנקוט ביד קשה. יפים, לעניין זה, דבריו של המשנה לנשיא (כתוארו אז) א' ברק, בבג"ץ 7074/93 סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מח(2) 749, 777 (1994):

"אכן, נטילת שוחד, הפרת אמונים ועבירות אחרות הקבועות בדיני העונשין, אשר יסוד של שחיתות (במובן הרחב) טבוע בהן, מסוכנות הן לחברה ולסדרי הממשל. הן מכרסמות בעבותות הקושרות אותנו כבני חברה אחת. הן מפרות את האמון של פרט בפרט, ושל הפרט בשלטון. הן מעודדות זלזול ברשויות הציבור ובעובדי הציבור. הן מטפחות ציניות כלפי רשויות המינהל וכלפי הסדר החברתי הקיים. הן פוגמות באמון של הפרט בתיפקודו של הכלל, ובכך מערערות את היציבות החברתית".

12. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

לפיכך, מתייטר הצורך לדון בבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל. על המבקש להתייב לריצוי עונשו בבית המעצר קישון, ביום 27.7.2015, עד השעה 10:00, או על-פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את מועד הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, י"ט בתמוז התשע"ה (6.7.2015).

ש ו פ ט